

**ИНСТИТУТ ЗА ЕКОНОМИКУ ПОЉОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД
ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ, БЕОГРАД - ЗЕМУН
ДРУШТВО АГРАРНИХ ЕКОНОМИСТА БАЛКАНА, БЕОГРАД**

**Проф. др Радосав Томић
- животни пут и дело -**

Београд, 2009.године

**ИНСТИТУТ ЗА ЕКОНОМИКУ ПОЉОПРИВРЕДЕ, БЕОГРАД
ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ, ЗЕМУН - БЕОГРАД
ДРУШТВО АГРАРНИХ ЕКОНОМИСТА БАЛКАНА, БЕОГРАД**

**Проф. Др Радосав Томић
- животни пут и дело -**

Редактор:

Проф. др Драго Цвијановић

Уредници:

Проф. др Драго Цвијановић, директор
Проф. др Небојша Ралевић, декан
Проф. др Драго Цвијановић, председник

Рецензенти:

Др Небојша Ралевић, редовни професор
Др Драгић Живковић, редовни професор
Др Миле Пешевски, редовни професор

Издавачи:

Институт за економику пољопривреде, Београд
Волгина 15, 11060 Београд, тел: 29-72-858, 29-72-848
За издавача: Проф. др Драго Цвијановић, директор
Пољопривредни факултет, Београд – Земун
Немањина 6, 11080 Земун, тел. 26-15-315
За издавача: Проф. др Небојша Ралевић, декан
Научно друштво аграрних економиста Балкана, Београд
Кнеза Милоша бр. 9/1, 11000 Београд,
За издавача: Проф. др Драго Цвијановић, председник

Штампарија:

DIS PUBLIC D.O.O. Београд
Београд, Браће Јерковића 111-25, тел – фак (011) 39-79-789

Компјутерски слог и прелом:

:: ВС ::

Тираж:

200 примерака

ISBN

С А Д Р Ж А Ј

ПРЕДГОВОР	8
I) БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ РАДОСАВА ТОМИЋА	10
II) НАСТАВНА ДЕЛАТНОСТ РАДОСАВА ТОМИЋА	11
III) НАУЧНА И СТРУЧНА ДЕЛАТНОСТ РАДОСАВА ТОМИЋА	12
3.1. Утицај технолошко-организационих решења на трошкове и резултате производње у сточарству и рибарству	12
3.2. Економско-еколошке детерминанте организовања сточарске производње	13
3.3. Менаџмент породичних пољопривредних газдинстава	13
3.4. Организационо-економски аспекти газдовања ловном привредом	13
3.5. Значај стручне саветодавне службе за развој пољопривреде Србије	14
IV) СПИСАК ОБЈАВЉЕНИХ РАДОВА РАДОСАВА ТОМИЋА	15
4. 1. Радови објављени до избора у звање ванредног професора	15
4.1.1. Научни радови објављени у домаћим и међународним часописима са рецензијом	15
4.1.2. Научни радови реферисани на домаћим и међународним научним скуповима, рецензирани и објављени у целини	16
4.1.3. Научни радови реферисани на домаћим и међународним научним скуповима рецензирани и објављени у изводу	18
4.1.4. Магистарска теза	19
4.1.5. Докторска дисертација	19
4.1.6. Уџбеничка литература	19
4.1.7. Студије и пројекти	19
4.2. Радови објављени после избора у звање ванредног професора	20
4.2.1. Научни радови објављени у домаћим и међународним часописима са рецензијом	20
4.2.2. Научни радови реферисани на домаћим и међународним научним скуповима, рецензирани и објављени у целини	21
4.2.3. Научни радови реферисани на домаћим и међународним научним скуповима рецензирани и објављени у изводу	22
4.2.4. Монографије	22
4.2.5. Студије и пројекти	22

V) КАЗИВАЊЕ ПРИЈАТЕЉА, КОЛЕГА И ДРУГАРА	
О РАДОСАВУ ТОМИЋУ	23
5.1. Вида (Перишић) Ранковић, рођака и другарица из основне и средње школе	23
5.2. Тихомир Перић, другар из основне школе	24
5.3. Матић Милан - Кршни, Антонић Томислав, Панић Радиша, Минић Олга, Марјановић Зоран, Станојевић Небојша, Крунић Верољуб, Гајић Добривоје, Бранковић Зоран, Поповић Милијан - Клемпа, Петровић Милош – Мољац, другари и колеге из средње школе и са факултета	25
5.4. Зоран Марјановић, другар из основне и средње школе и са факултета	26
5.5. Станојевић Небојша - Босанац, другар из средње школе и са факултета	27
5.6. Радиша Панић, другар из средње школе и са факултета.	27
5.7. Олга Зарић, другарица из средње школе и колегиница са факултета.	30
5.8. Дипл. инг. Јелисав Лазаревић, проф.Пољопривредне школе у Ваљеву	31
5.9. Славица и Милан Поповић, заједнички пријатељи Томића и Мире	32
5.10. Проф. др Зорица Средојевић, другарица и колегиница из Института за Агроекономију, Пољопривредни факултет, Београд - Земун	33
5.11. Доц. др Зоран Рајић, другар, цимер и колега из Института за Агроекономију, Пољопривредног факултета Београд - Земун.	34
5.12. Доц. др Сретен Јелић, другар и колега из Института за Агроекономију, Пољопривредног факултета Земун	35
5.13. Проф. др Драгица Божић, другарица и колегиница из Института за Агроекономију, Пољопривредног факултета Београд - Земун.	36
5.14. Проф. др Миле Пешевски, Факултет за земјоделски науки и храна Скопје, Македонија	37
5.15. Проф. др Весна Родић, другарица и колегиница из Департмана за економику пољопривреде и социологију села, Пољопривредног факултета Нови Сад	38
5.16. Проф. др Драго Цвијановић, другар, цимер и колега са факултета	39
VI) СЕЋАЊА НА ЖИВОТНИ ПУТ И РАД РАДОСАВА ТОМИЋА	
ИЗГОВОРЕНА НА САХРАНИ И КОМЕМОРАЦИЈИ	44
6.1. Говор проф. др Небојше Ралевића, декана Пољопривредног факултета на дан сахране проф. др Радосава Томића на Новом Бежанијском гробљу	44

6.2. Говор проф. др Драгића Живковића, директора Института за агроекономију Пољопривредног факултета у Земуну на комеморацији поводом смрти проф. др Радосава Томића, која је одржана 18.04.2007.године	45
VII) НЕКЕ ФОТОГРАФИЈЕ ИЗ ЖИВОТА РАДОСАВА ТОМИЋА	49
7.1. Фотографије од рођења до завршетка средње школе	49
7.2. Фотографије из периода студирања	52
7.3. Фотографије из периода од завршетка факултета до краја живота.	55
VIII) “ТЕБИ ТОМИЋУ” ПЕСМА ДРАГА ЦВИЈАНОВИЋА.	69

ПРЕДГОВОР

О људима је веома тешко писати, посебно о великим људима као што је био проф. др Радосав Томић. Иако су га његова дела као одличног стручњака, научника, дивног, скромног, мирног, ненаметљивог, одмереног и часног човека, оданог и искреног пријатеља, сјајног сина, пажљивог мужа и нежног и брижног оца већ надживела, (велики број стручних и научних радова, магистарска теза, докторска дисертација, стручна и научна литература, пројекти, подигнути вођњаци, и др.) дуго ће се још помињати а засигурно док су живи његови пријатељи, његова шира и ужа породица, посебно мајка Анђа, супруга Мира, његова деца Милица и Богдан, његов брат Мирослав и др.

А заслужио је Раде да се овековече неки догађаји, да се напише са колико је одговорности прилазио сваком послу, да се не заборави сјајан научни и стручни рад, да се сећамо какав је и колики био човек, колико је у себи имао, што би Марко Миљанов рекао „чојства“ и „јунаштва“, о скромности, колико се жртвовао за своју дечицу, своју Милицу и свог „плавог, главатог голуба“ свога Богдана, своју супругу Миру.

Не сме се заборавити, колико се Раде жртвовао за родитеље, а посебно после смрти оца Велимира, како је бринуо о мајци Анђи. Ретки су људи који су бринули о имању као што је Раде.

И не само о свом имању, кад год би дошао у своје Стубо, сви сељци би дошли на консултације са Радом и „чашу разговора“ да чују шта има ново у престоници, које су нове сорте и хибриди, да ли има нова раса стоке, каква је аграрна и економска политика Владе намењена за сељака, и што шта друго. Раде је стрпљиво уз само њему својствен и мирни тон, са пуно детаља свима по на особ објашњавао до најситнијих детаља. Дивио се успесима сваког сељака у Стубу и својим примером показивао, како се односи према имању, према очевини и дедовини, како се обрађује земљиште које га је отхранило. Управо је Томић доносио прве и нове хибриде у село, нове сорте шљива, маштао да посади орахе да смањи своје ангажовање у Стубу, јер је, посебно кад га је напала опака болест, осетио да нема времена, да нема снаге, да једном речју не стиже да обради сваку њиву.

Истини за вољу, трпела је његова породица (супруга и деца) али је највећи терет био на његовим плећима. Надам се да ми нико неће замерити што сам узео превише слободе да и сам нешто напишем а и да замолим све оне који су познавали, знали, уважавали, поштовали, волели и ценили Радосава Томића, да напишу нешто, нека остане записано.

Из разговора са нашим заједничким пријатељима, сви су сагласни, да је добро да се на једном месту и то баш у књизи сакупе радови и биографија, изабери карактеристичне фотографије и сакупе нека скромна казивања свих оних који су поштовали, уважавали, волели Рада Томића, професора из Стуба. Да се не забораве резултати рада, супруг, отац, син, пријатељ, кум, цимер, колега, другар Раде Томић, да се не заборави време и догађаји који су обележили његов, нажалост веома кратки живот.

Неки су питали, да ли је прошло довољно времена, да ли је довољна дистанца од две године после смрти, да се пише о проф. Томићу. Сматрао сам, зато и чиним ово,

ако се не почне писати и ако се не напише, плашим се да ћу и ја заборавити ово мало што желим да напишем. Наравно и сви они који желе да нешто напишу, боље је сада док су млађи и док их памћење служи да напишу о колеги, другару, пријатељу и човеку који је то засигурно заслужио.

Сва написана казивања пренета су у овој књизи оригинално, без икаквих исправки, управо са намером да остане аутентично казивање свих оних који су стегли срце и отворили душу, написали оно што су осећали, оно што су могли јер су многи у писању пролили своје сузе жалоснице, жалећи за рођаком, другаром, пријатељем, колегом, цимером а све зарад људине као што је био Раде Томић.

О оваквим људима, као што је био проф. др Радосав Томић, треба да остану писани трагови-књиге, јер нас опомињу и уче. Да и у најтежим тренуцима живота свога, сваки човек може и треба да буде човек, то не зависи ни од чега, да ли је са села или из града, да ли је сељак или професор универзитета, да ли је подстанар или власник стана, да ли је асистент приправник или редовни професор, да ли је женског или мушког рода. И управо све добре, ја бих рекао, одличне особине је имао управо Раде Томић, и зато је био међу најбољима у свом селу, у основној и средњој школи, на истраживачкој акцији и на факултету. Знао је да општи и разговара и у свом селу са свим сељцима, са привредницима, политичарима, научницима у земљи и у свету, а и са члановима ротари клуба и са највећим стручњацима данашњице у Америци.

Да пријатељи остају пријатељи и после смрти, најбоље казује ова прича. У време орезивања воћа 2008. године, после смрти Рада Томића. Томићев пријатељ и другар др Вујић, иначе директор Завода за пољопривреду из Ваљева је послао своје стручњаке да орежу воће у воћњаку Томића. Нису се хтели јавити Томићевој мајци да јој не отварају никад не зацељену рану. Дошли су неопажени, орезали воће и само саопштили Томићевој мајци да је воће орезано и тихо отишли. Овај гест добре воље и поштовања свог покојног другара и пријатеља говори више од било које писаније.

Све што не буде ваљало, сву одговорност сносим ја и то пред Богом, његовом породицом, кумовима, пријатељима, другарима и колегама. Драги мој цимеру и пријатељу, нека ова мала књижица остане успомена на тебе и да знаш да те твоји најмилији син Богдан, кћерка Милица, супруга Мира, мајка Анђа, брат Мирослав, сви твоји пријатељи и све твоје колеге никада неће заборавити.

У Београду, 12.04.2009.године

Редактор